

3. Міжнародний стандарт аудиту 315 «Ідентифікація та оцінювання ризиків суттєвого викривлення» URL: [https://mof.gov.ua/storage/files/2_ISA_315_\(Revised_2019\)_Full_Standard_and_Conforming_Amendments_\(uk\).pdf](https://mof.gov.ua/storage/files/2_ISA_315_(Revised_2019)_Full_Standard_and_Conforming_Amendments_(uk).pdf)

Лубенченко О. Е.,
доктор економічних наук,
професор кафедри обліку, аудиту та оподаткування,
Національна академія статистики, обліку та аудиту, м. Київ

КОНЦЕПЦІЯ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ. ДИРЕКТИВИ ТА СТАНДАРТИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Концепція стійкого розвитку набуває широкого розповсюдження у світі. Прикладом того може слугувати проект Директиви Європейського Союзу (надалі – ЄС) з питань стійкого розвитку, що вносить зміни в Директив з подання звітності [1, 2, 3]. Концепція стійкого розвитку передбачає:

- по – перше, стійкий розвиток економік країн та окремо – суб'єктів господарювання;
- по – друге, розвиток без нанесення шкоди навколишньому середовищу;
- по – третє, створення цінностей у довгостроковій перспективі.

Відповідно, розглядаються і три вектори розкриття інформації суб'єктами господарювання є наступними: екологія; соціальні питання; управління.

Як свідчить аналіз нормативних джерел, у світі існує понад 70 стандартів з формування звітності щодо стійкого розвитку. Умовно вони поділяються:

- Обов'язкові стандарти та директиви ЄС;
- Міжнародні стандарти і концептуальні основи (в тому числі, не обов'язкові, добровільні);
- Стандарти аудиту для нефінансової звітності (аудиторська оцінка перспектив розвитку).

Одною з концепцій сталого розвитку є концепція корпоративної соціальної відповідальності, що містить 4 рівні:

- І рівень – теорія зацікавлених сторін (стейкхолдерів) та теорія невизначеності;

- II рівень – рівень Організації об'єднаних націй (надалі – ООН) (Глобальний договір ООН, Паризький договір та інші правила ЄС);
- III рівень – стандарти нефінансової звітності, моніторинг, рейтингові оцінки;
- IV рівень – проектний рівень на рівні країни та підприємства.

Перелік найбільш розповсюджених міжнародних стандартів щодо формування звітності зі сталого розвитку представлено у таблиці 1. Застосування більшості з цих стандартів є добровільним.

Таблиця 1

**Класифікація міжнародних стандартів
що до звітності зі сталого розвитку**

№	Стандарт	Сутність стандарту
1	TIRC – The international integrated report incouncil – Стандарти інтегрованої звітності	Стандарти інтегрованої звітності прийняті у Південній Африці як стандарти нефінансової звітності; ще 75 країн підтримали цей проект, але відсутність методології призупинило його впровадження
2	GRI – global report in initiative	Стандарти некомерційної організації; розкривають вплив на: а) економіку; б) навколишнє середовище; в) соціальну сферу, були оновлені у 2013 році і містять 3 універсальних стандарти і 34 тематичних стандарти
3	CDSB – climated isclous re standards board	Стандарти міжнародного консорціуму ділових і екологічних громадських організацій, розкривають екологічну та соціальну складові діяльності
4	CDP – Carbon disclosure project	Стандарти некомерційної організації для розкриття інформації інвесторам (зміни клімату, стан лісів, води, ланцюги поставок) через анкетування на добровільній основі, результатом якого є рейтинг підприємства або окремого міста
5	SASB – sustainability accounting standards board	Міжнародні стандарти, побудовані на основі галузевих принципів стійкого розвитку, направлені на оцінку ризиків та можливостей, які впливають на вартість підприємства, оновлені у серпні 2022 року
6	Ініціатива ООН – Глобальний договір ООН – UN Clobal compact	Визначено 17 глобальних цілей на рівні країн чи об'єднань країн (sustainable development goals), запропоновані індикатори для оцінки стійкого розвитку, наприклад, для рішення проблем голоду, оцінюються субсидії в сільське господарство

Продовження табл. 1

№	Стандарт	Сутність стандарту
7	TCFD standards	Ініціатива заснована на твердженні, що зміна клімату несе ризики для глобальної економіки, тому потрібна інформація щодо зміни клімату, підвищення температури, застосування нових технологій та оцінка їх впливу на навколишнє середовище
8	IFRS – sustainability disclosure standards	В рамках Міжнародних стандартів фінансової звітності розкривається інформація про сталий розвиток для інвесторів, банків, громадськості (кліматичні ризики, фізичні ризики (землетруси, повені, посухи), ризики нових технологій)

Джерело: складено на підставі [1, 4].

Слід звернути увагу, що ця ідея «екологічності» життєдіяльності суб'єктів господарювання, яка покладена в основу практично всіх стандартів не є новою і в цілому збігається з думкою українського вченого-енциклопедиста XIX століття С. А. Подолинського. Він є творцем «фізичної економії».

Всього Подолинському С. А. належить 52 робіт. У цих він вивчав зв'язок між людською працею і розподілом сонячної енергії на землю. Праці Подолинського, а передусім стаття «Праця людини і його ставлення до розподілу енергії», заклали основи оригінальної теорії праці як моральної категорії [5].

Список використаних джерел

1. Proposal for a DIRECTIVE OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL amending Directive 2013/34/EU. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52021PC0189>

2. Директива 2013/34/ЕС Европейского Парламента и Совета о ежегодной финансовой отчетности, консолидированной финансовой отчетности и связанных с ними отчетах определенных типов компаний, вносящая поправки в Директиву 2006/43/ЕС Европейского Парламента и Совета и отменяющая Директивы Совета 78/660/ЕЕС и 83/349/ЕЕС URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MU13169>

3. 95 Directive 2014/95/EU of the EUROPEAN PARLIAMENT and of the COUNCIL of 22 October 2014 URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0095>

4. Матеріали веб-дискусії Аудиторської палати України: «Нефінансова звітність. Звітність про сталий розвиток: вимоги щодо європейських компаній та виклики для України».